

Pyhäkön Lamppu

*"Eikä Jumalan lamppu
ollut vielä sammunut" 1. Sam 3:3*

Suomen Luther-säätiön tiedotuslehti 2/2012

MESSUN YDINTÄ ETSIMÄSSÄ

ESKO MURTO

Sirkusmessu ja improvisaatiomessu olisivat vielä muutama vuosi sitten kuulostaneet sketsimateriaalilta television viihde-ohjelmiin, mutta nyt ovat jo täyttä totta.

Suomen evankelisluterilaisen kirkon jumalanpalveluselämä on monimuotoistunut historiallisesti ennennäkemättömällä tavalla. Kansankirkon korkean katon alla toteutuukin suoranaista teemajumalanpalvelusten kirjo, jossa kokoavina tekijöinä voivat olla musiikkityyli, ikä, perhetilanne tai jopa sukupuoli-suuntautuminen. Saarnatuoliin ovat löytäneet tiensä nallet, kirveet ja power pointit.

On tietenkin hieno asia, että ennen varsin vähälle huomiolle jäänyt messuliturgia on nyt noussut keskustelun kohteeksi. Mielenkiinto jumalanpalvelusta kohtaan on kasvanut niin liberaalien kuin konservatiivienkin, sekä ”korkeakirkollisten” että ”matalakirkollisten” parissa. Kiihkeimmät keskustelut käydään kuitenkin usein rajojen määrittelystä. Mikä sopii kirkkoon, mikä ei?

Missä kiivaimmin puolustetaan väitettä ”muoto voi olla mitä tahansa kunhan sisältö on kunnossa”, siellä käy kovin usein päinvastoin: sisältö jää muodon jalkoihin. Kokoavaksi tekijäksi ei nousekaan entistä kirkkaammin julistettu evankeliumi, vaan musiikkityyli, jokin poikkeuksellinen jumalanpalveluskäytäntö tai joskus pelkästään perinteisten messun osien pois jättäminen. Ja usein ”muoto voi olla mitä tahansa” merkitsee joustamista lähinnä vain yhteen suuntaan – kohti karismaattis-vapaakirkollista kokouskäytäntöä.

Luterilainen kirkko on aina kyläkin torjunut sen käsityksen, että ”ihmisten säätämät jumalanpalvelusmuodot” olisivat Jumalan armon

saamisen edellytys. Augsburgin tunnustus lausuu: *On välttämätöntä, että pidetään kiinni evankeliumin ytimestä, siitä että me saavutamme armon uskomalla Kristukseen, emme määrättyjä sääntöjä ja ihmisten säätämiä jumalanpalvelusmuotoja seuraamalla.* (Augsburgin tunnustus XXVII)

Messu ja sen liturgian sisältö ei kuitenkaan ole pelkkää ”ihmisten säätämiä jumalanpalvelusmuotoja”. Synnintunnustus ja synninpäästö, rukous, lukukappaleet, saarna ja ehtoollinen – tässä on vain muutamia niistä asioista, joista liturginen jumalanpalvelus koostuu. Eivät mitkään niistä ole vain ”ihmisten säätämiä jumalanpalvelusmuotoja”, vaan ne juuri vaalivat ja ilmentävät ”evankeliumin ydintä”.

Jumalanpalvelusjärjestykseen kuuluu evankelinen vapaus, mutta tämä vapaus ei ole rajatonta tai mielivaltaista. Olemme toki vapaita arvioimaan messun parasta toteuttamistapaa, mutta me emme todellakaan ole vapaita keksimään arviointiperusteita omasta päästämme.

Keskustelun mielekkyys riippuu pitkälti siitä, löydetäänkö yksimielisyys jumalanpalveluksen tarkoituksen ja päämäärän suhteen. Tästä luterilainen tunnustus lausuu selvästi: *Ylen suuri lohdutus sisältyy tähän opinkohtaan, jonka mukaan ensisijainen evankeliumin mukainen jumalanpalvelus on sitä, että haluamme Jumalta vastaanottaa syntien anteeksiantamuksen, armon ja vanhurskauden.* (Augsburgin tunnustuksen puolustus IV)

Kun jumalanpalvelusmuodoista käydään keskustelua, tulee muotoja ja muutoksia arvioida tämä messun päämäärä mielessä pitäen. Palvelevatko vaihtoehtoiset messun toteuttamistavat jumalanpalveluksen

varsinaista ydintä? Vai käykö oikeastaan niin, että vaihtoehtomessuilla koetetaan rakentaa messun varsinaisen sanoman oheen jotain muuta - estetiikkaa tai kimp pahenkeä?

Lopulta näet messun varsinaisen tarkoitus ei ole viihdyttää sinne saapuvia seurakuntalaisia, eikä jumalanpalvelusta tule arvioida sen mukaan kuinka ”hauskaa” sielä oli. Messun tärkein päämäärä ei ole esteettisesti korkeatasoisessa musiikissa – tyyli-ilajista viis. Eikä sen enempää perimmäinen kuin etummainenkaan tarkoitus messussa ole luoda ”me”-henkeä ”yleisön” keskuuteen.

Messun todellinen ydin on sanasaan puhuva ja alttarin sakramentissa ruumiinsa ja verensä syntisten autuudeksi lahjoittava Jeesus Kristus. Tämä on evankeliumin ydin, jonka ympärille ja josta käsin muun tulee rakentua.

KOINONIAN TEOLOGITAPAAMINEN KOKOSI OSALLISTUJIA SEITSEMÄSTÄ MAASTA

ESKO MURTO SAMULI SIHKAVIRTA

Helmikuun viimeisenä viikonloppuna toimintakeskus Koinonia täyttyi noin 35 kansainvälisen teologianopiskelijan muodostamasta konferenssiyleisöstä.

Suomesta, Ruotsista, Virosta, Norjasta, Tanskasta, Saksasta ja Englannista saapunut joukko tuli koolle päämääränään oppia lisää tilanteista toisissa kirkkoissa, tutustua mahdollisiin tuleviin työtovereihinsa ja rohkaistumaan yhteisestä keskustelusta ja luterilaisen teologian tarjoamista ratkaisuisista aikamme kysymyksiin.

Konferenssi viikonloppu ohjelman runkona olivat osallistujien laatimat esitykset kunkin maan historiasta, nykytilanteesta ja haasteista. Vaik-

ka maantieteellisesti ollaan lähellä toisia, tilanteissa oli yllättävänkin paljon eroja: historia ja kirkkojen erilaiset tilanteet ovat toisenlaiset.

- Konferenssi antoi rohkaisevan esimerkin siitä, että aina ei tarvita paljon rahaa, pitkää suunnittelua

tai raskaita rakenteita yhteisen kokoontumisen pohjaksi, konferenssin suunnitteluryhmään kuulunut TK Ida Jungner totesi.

- Kun tunnustus on yhteinen, on helppoa ja luontevaa kokoontua yhteen.

RAAMATUN OPETUSTA SAVONLINNASSA JA NURMEKSESSA

EERO PIHLAVA

Savonlinnassa ja Nurmeksessa on pidetty raamattuluentoja viime syksystä lähtien, kertovat Tiitus-yhteisön pastori Sami Liukkonen ja Pietari-yhteisön pastori Kalle Väätäinen. Liukkosen mukaan ihmiset kaipaavat Savonlinnassa luterilaista opetusta ja seurakuntayhteyttä. Tähän kaipaukseen Liukkonen on saanut vastata pitämällä luentoja kirkon tuntomerkeistä. Talvisalon koululla pidetyille luennolle on kerääntynyt keskimäärin 20 henkilön ryhmä. Seuraava luento Savonlinnassa on 17.4. ja aiheena on ”Kysy ja saa vastaus!”. Rukous-

aiheeksi pastori Liukkonen haluaa jättää tilan löytymisen iltamessua varten.

Sekä Savonlinnan että Nurmeksen raamattuluennot ovat alkaneet paikallisten ihmisten pyynnöstä. Nurmeksessa luennot alkoivat aiheella Golgatan veressä voima on. Pastori Väätäisen mukaan vastaanotto oli erittäin lämmin ja ihmiset toivovat opetuksen jatkuvan. Väätäisen ja Filippus-yhteisön pastori Hannu Mikkosen pitämille raamattuluennolle on kokoontunut kerran kaudessa 35 hengen kuulijakunta.

”Jos luoja suo niin ensi kuussa olisi tarkoitus aloittaa messut,” sanoo Väätäinen.

RAAMATTULUENNOT KIRKON TUNTOMERKEISTÄ

Savonlinnassa 17.4., 8.5. klo: 18.00
Talvisalon koulu
Muurarinkatu 4, Savonlinna
Sami Liukkonen p. 050 561 6299

Nurmeksessa 13.4., 11.5. ja 15.6.
klo: 18.00 Teollisuustie 11, Nurmes
Hannu Mikkonen p. 050 327 1179
Kalle Väätäinen p. 044 333 1101

Sisällys 2/2012

- 2 Pääkirjoitus
- 3 Uutisia
- 4 Soramiesten tie Turkkiin ja takaisin
- 6 Kaapusulkeiset vai jumalanpalvelus?
- 8 Jeesus Kristus on Herra!
- 9 Arthur A. Just Jr.: ”Taivas maan päällä. Kristuksen lahjat jumalanpalveluksessa - kirja-arvostelu
- 10 Kun tulette yhteen on jokaisella jotakin - Korintin jumalanpalvelus-

- elämä tarkastelussa
- 12 Föredrag om Ordet
- 13 ”Musiken är en försmak av den himmelska gudstjänsten”
- 14 Hapansilakoita kakun päälle?
- 15 Jumalanpalvelukset
- 16 ”Kaunis musiikki tekee ihmiselle hyvää”
- Kannen kuva:
Franz Borgias Mayer: Resurrection of Christ

SORAMIESTEN TIE TURKKIIN JA TAKAISIN

MARJAANA ANTILA

”Maailman synnit Hän ristille kantoi, kaikkien puolesta kuollut Hän on. Myös sinun tähtes Hän henkensä antoi, rakkautensa on loppumaton. Velkamme raskaan on pois veri vienyt, sen yli risti jo piirretty on. Luo Isän istuimen auki on tie nyt, armon nyt saa hältä ansioton.”

Risto Soramiehestä ei pitänyt tulla kommunistia eikä uskovaa, mutta nämä hengellisen laulun sanat tulivat kohti ja pistivät nuoren miehen elämän suunnan täysin uusiksi.

Oli vuosi 1962, ja nuorukainen oli lähtenyt lukion luokkatovereidensa houkuttelemana seurakunnan nuorten retkelle. Tuolla samalla retkellä oli myös samalla luokalla oleva Marja Liisa, joka piti naapuruston lapsille pyhäkoulua.

- Opetin heille Raamattua ja hengellisiä lauluja. Ei minulla vielä tuolloin ollut erityistä lähetyskutsusta, mutta kyllähän siinä oli minun ensimmäinen lähetyskenttäni, Marja Liisa kertoo.

Lukion jälkeen Risto piti väli vuoden Amerikassa ja Marja Liisa lähti opiskelemaan teologiaa. Tuona aikana alkoi pariskunnan välinen kirjeenvaihto, joka jatkui, kun Risto palasi Suomeen armeijaan ja Marja Liisa piti puolestaan väli vuotta Ope-raatio Mobilisaation kautta Turkissa opiskelijatyössä.

Tuohon aikaan, 1960-luvun lopulla, Turkki oli henkisesti ja poliittisesti suljettu maa.

- Sosialismi oli vahvaa paikallisten opiskelijoiden keskuudessa, mutta toisaalta myös islamilaisuus nousi esille heti, jos heille alkoi puhua kristinuskosta, Marja Liisa muistelee.

AKTIIVISTA TYÖTÄ JA

ERÄMAA-AIKAA

Lähetyskipinä oli kuitenkin syttynyt. Silloin vielä seurustelevalle pariskunnalle osallistui vuonna 1967 ensimmäiselle Kansanlähetysten lähetyskurssille, jonka lopussa he menivät naimisiin. Parin vuoden kuluttua, lähetyskorkeakoulun jälkeen vuonna 1972, tuolloin jo kolmilapsinen per-

he päätyi Müncheniin hengelliseen työhön turkkilaissiirtolaisten pariin.

- Halusin opetella turkin kielen, jotta saisin hyvän pohjan työlleni. Asuimmekin vuoden ajan Istanbulissa, Risto kertoo.

Saksan työkauden alussa lähettien järjestämät tilaisuudet otettiin kiitollisuudella vastaan. Työ kuitenkin vaikeutui 1970-luvun lopulla. Siirtolaiset hakivat perheensäkin asumaan Saksaan, joten vapaa-ajanviettotavat muuttuivat. Myös Iranin vallankumous vahvisti siirtolaisten muslimi-identiteettiä, joten kontaktien saaminen vaikeutui.

- Työn kannalta se oli erämaa-aikaa, vaikkakin silloin kun työ eteni, se tuntui vaivan arvoiselta, Marja Liisa muistelee.

Toisaalta nelilapsiseksi kasvaneen perheen arjen pyörittäminen ja jatkuvan vierailijavirran majoittaminen työllistivät hänet täyspäiväisesti.

Risto suoritti työn ohessa teologiset opinnot Heidelbergin yliopistossa, ja hänet vihittiin papiksi vuonna 1985.

- Vierailin 1980- ja 1990-luvuilla vankiloissa. Sanoin turkkilaislähtöisille vangeille, että voimme puhua, mistä he haluavat. He halusivat kuulla uskonasioista, Risto kertoo.

TIE TURKKIIN AVAUTUU

Istanbul kangasteli kuitenkin perheen mielessä, sillä se oli ollut heidän alkuperäinen toiveensa ja kohteensa.

- Halusin olla turkkilaisen luterilaisen seurakunnan pappi, Risto kertoo.

Soramiehet palasivat välikaudeksi Suomeen vuosituhannen vaihteessa. Eivät he olleet ajatelleetkaan jäädä maahan, vaan odottivat uusien ovien avautumista.

1990-luvun lopulla Istanbuliin oli

perustettu luterilainen seurakunta, joka kokoontui sunnuntaisin Ruotsin suurlähetystön kappelissa. Kun seurakunta sitten pyysi itselleen suomen- ja turkintaitoista pappia, Kansanlähetys lähetti Soramiehet Istanbuliin vuonna 2002.

Seurakuntatyö osoittautui antoisaksi. Suomalaisten lisäksi jumalanpalveluksiin osallistui aina myös turkkilaisia ja heitä on myös kastettu ilahduttavaan tahtiin. Istanbulin lisäksi kirkkoon kuuluu naapurimaassa Bulgariassa sijaitseva turkinkielinen Peshteran seurakunta.

ARVOKAS JA AJATON

LITURGIA

Yksi aktiivisen kehittämisen kohde on ollut jumalanpalvelusten musiikki ja liturgia, joka seuraa jonkin verran suomalaista liturgiaa.

- Liturgian pitää olla sikäläisten helppo laulaa, arvokas ja ajaton. Toiveena oli, että saisimme kehitettyä sellaista musiikkia ja sellaisia virsiä, joita turkkilaiset voisivat kokea omikseen, Risto kertoo.

Hänen mukaansa liturginen jumalanpalvelus sopii turkkilaisille, sillä

KEITÄ HE OVAT?

- Marja Liisa Soramies on syntynyt Keravalta, Risto Soramies Helsingistä.

- tehneet elämäntyönsä Kansanlähetysten lähetteinä

- työskentelivät Saksassa turkkilaissiirtolaisten parissa 1972-2000 ja Istanbulin luterilaisessa seurakunnassa 2002-2011

- jäivät eläkkeelle viime marraskuussa ja asettuivat Keravalle

- parhaiten heitä voi tavata St. Barnabas -yhteisössä

- perhekuntaan kuuluu neljä poikaa ja kymmenen lastenlasta

heidän mielestään jumalanpalveluksen kuuluu olla arvokas. Silti Istanbulin noin 30 protestanttisesta seurakunnasta vain kahdessa muussa on käytössä liturginen jumalanpalvelus.

- Meillä on onneksi ollut aina hyviä amatöörejä kehittämässä musiikkia, Risto kehuu.

Myös seurakunnan käytössä olevaan yhteisprotestanttiseen laulukirjaan on haluttu tuoda sisällöltään rikkaampia virsiä. Ylistyslauluissa on usein kevyet sanat, joiden sisällössä ei ole kehumista.

- Esimerkiksi kolminaisuusvirsiä

het ovat löytäneet Helsingin englanninkielisestä St. Barnabaksen jumalanpalvelusyhteisöstä, vaikkakin viikonloppuvierailut Suomessa asuvien lasten luo vievät heitä myös Kouvolan Paulus- ja Tampereen Johannes-yhteisöihin.

- Lähdimme aikanaan suuresta suomalaisesta kirkosta ja palasimme kirkon rippeille, Risto kuvailee ja lisää samaan hengenvetoon olevansa rippeistä hyvin kiitollinen.

- Jos näitä yhteisöjä ei olisi, ne pitäisi keksiä.

Soramiehet ovat toki seuranneet

sa. Istanbuliin he toivat saksalaisen perinteen aloittaa pääsiäisjumalanpalvelus hautausmaalta ylösnousemuslauluilla.

- Ideana on, että olemme yhtä jo perille päässeeseen seurakunnan kanssa, Marja Liisa selvittää.

Pääsiäistä vietettiin Istanbulissa muutenkin koko seurakunnan yhteisvoimin, ja juhla oli joulua suurempi. Usein pääsiäisen jumalanpalveluksessa myös kastettiin uusia seurakuntalaisia.

Tämä on tapa, jonka Soramiehet toivoisivat voivansa tuoda myös

Marja Liisa ja Risto Soramiehen elämässä Istanbulilla on yhä osansa. Pariskunta asuu nykyään Keravalla, mutta suunnitelmissa on jo matkoja takaisin tuttuihin maisemiin.

ei ole ollut ollenkaan, joten olemme luoneet niitä, Marja Liisa kertoo.

PALUU KIRKON RIPPEILLE

Tällä hetkellä Istanbulin luterilaisen seurakunnan pastorina jatkaa Kylväjän lähettämä Ville Typpö. Soramiehet eläköityivät ja palasivat Suomeen viime marraskuussa.

Mitäs tulevaisuudessa?

- Nyt haluamme olla mahdollisimman paljon tekemisissä lastenlasten kanssa. Mutta olemme mielellämme hyödyksi myös jumalanpalvelusyhteisöissä, Marja Liisa kertoo.

Hengellisen kotinsa Soramie-

koko ajan Suomen kirkon tilannetta.

- En näe Suomen kirkolle mitenkään hyvää tulevaisuutta. Hyviä pappeja kyllä onneksi edelleen on, mutta piispat ajavat kirkon tuhoon - osa aktiivisesti, osa vaikenemalla, Risto sanoo ja ennustaa, että pian kirkkoja pannaan moskeijoiksi, kuten Englannissa on jo tehty.

- Jos kirkko ei välitä Kristuksesta, se menee tuhoon ja joutaa mennäkin. Eihän sellaisella kirkolla tee mitään.

PÄÄSIÄINEN ALKAA HAUDALTA

Tulevan pääsiäisen Soramiehet viettävät pitkästä aikaa Suomes-

Suomeen.

- Kasteet ovat siellä aina jumalanpalveluksen yhteydessä, ja kaste, jos mikä, kuuluu kirkkoon, Risto painottaa.

Seurakuntayhteyden merkitys on korostunut Soramiehille vuosien mittaan.

- Haluaisin tuoda tänne sen tavan, että kaikki kristityt käyvät sunnuntaisin jumalanpalveluksessa, Marja Liisa sanoo.

- Saman Jumalan sanan kuuleminen ja samaan ehtoollispöytään kokoontuminen ovat tärkeitä, Risto vahvistaa.

KAAPUSULKEISET VAI JUMALANPALVELUS?

Seurakunnan jumalanpalvelus kuvastaa ja ilmaisee seurakunnan uskoa. Miten luterilainen tunnustus ilmenee luterilaisessa liturgiassa?

≡ ANSSI SIMOJOKI

Valituksen aika 1700- ja 1800-lukujen vaihteessa kohteli kovin luterilaista jumalanpalveluselämää. Luterilaisen uskonpuhdistuksen jälkeiset vanhakirkolliset tavat kuten messuvaatteet, suitsutus ja rippituolit katosivat. Monessa Suomen kirkossa vanhaa, koristeellista ehtoollisjumalanpalveluksen messukasukkaa käytettiin enää korkeintaan jouluamun sananjumalanpalveluksen koristeenä. Pappien liturginen asu oli musta virkapuku, jonka päälle solmittiin liehuva musta viitta eli kappia.

Valituksen näkemys jumalanpalveluksesta oli yksinomaan pedagoginen, opetuksellinen. Yläluokat olivat eriytyneet omaan maailmaansa, jossa vallitsi ranskalaisen kevytmielisyyden siveysoppi. Sen sijaan rahvaalle oli saarnoissa teroitettava siveyttä ja hyviä tapoja.

Euroopan yliopistokaupunkien kaunopuheiset professorisaarnat olivat suorastaan seurapiiritapahtumia. Tarkkasilmäisimmät näkivät tällaisen touhun läpi ja tekivät siitä pilaa kuten Lapin herättäjä L.L. Laestadius (+ 1861) tai runoilija G. Fröding (+ 1911) värmlantilaisrunossaan laiskanpulskeasta mutta kaunopuheisesta rovastista.

Ehtoollisella käynti harveni jopa niin, että Ruotsissa oli 1900-luvun alkupuolella seurakuntia, joissa ei vuoden aikana kertaakaan nautittu pyhää sakramenttia. Suomessakin oli yleistä ajatella, että neljä ehtoollispyhää vuodessa kyllä riitti.

LITURGINEN

KIINNOSTUS HERÄÄ

1800-luvun aikana Rooman kirkossa, Englannissa sekä saksalaisessa luterilaisuudessa virisi uudistus, jossa kirkon ikivanha jumalanpalveluselämä, liturgia ja ehtoollisen

merkitys siinä nousivat huomion keskipisteeksi.

Englannissa uudistus liittyi 1600-luvun korkeakirkollisuuteen ("High Church"), jolle kuningasvalta, piispanvirka ja sakramentit olivat erityisen tärkeitä. Englannin 1800-luvun traktaattiliike, niisannottu Oxfordin liike, rakensi samanmuotoista liturgista, sakramentaalista, historiassa katkeamattomana jatkuvaan piispanvirkaan uskovaa uudistusta – joka tosin sittemmin sinkosi sen huomattavimman miehen J.H. Newmanin (1801-1890) kardiaaliksi Rooman kirkkoon.

Samaan aikaan Saksassa vaikuttanut uusluterilaisuus paneutui Tunnustuskirjoihin ja historialliseen luterilaiseen liturgiaan. Se löydettiin uudelleen eri puolilla luterikuntaa.

Seuraavan vuosisadan huomattavin anglikaaniliturgikko oli Oxfordissa vaikuttanut Dom Gregory Dix (1901-1952). Hänen kirjansa "The Shape of the Liturgy" v:lta 1945 pääsi nopeasti klassikon asemaan. Dix teki liturgianhistoriallista tutkimuksistaan sen johtopäätöksen, että eukaristia, ehtoollinen, muodostuu neljästä osasta: uhri eli ehtoollisaineiden esiinkantaminen, pyhittäminen, leivän murtaminen ja sakramentin yhteinen nauttiminen. Kristuksen asetussanoja ei välttämättä edes tarvittu.

Ruotsi sai korkeakirkollisen anglokatolisuuden luterilaisen muunnoksen Osbyn pastorin, TT Gunnar Rosendalin (1897-1988) hahmosa. "Isä Gunnar" innoitti kirjallaan "Kirkollinen uudistus" (1935, suomeksi 1974) Ruotsin "Kyrklig Förnyelse" -uudistusliikettä. Korkeakirkolliseen ruotsalaiseen "Pyhän Birgitan seuraan" ("Societas Sanctae Birgittae", SSB) on kuulunut myös suomalaisia pappismiehiä. Huomat-

tavimpia korkeakirkollisia ovat olleet TT Sigtrygg Serenius (+ 1991), prof. Martti Parvio (+ 1993), jopa piispa Olavi Rimpiläinen (s. 1937).

KIRKON USKOLLA JA

LITURGIALLA ON YHTEYS

Suomalaisille tuli Gunnar Rosendalia läheisemmäksi Göteborgin piispa Bo Gertz (1905-1998). Hänen kirjoissaan liturgia istuu luterilaisen tunnustuksen, kansanherätysten ja seurakuntaelämän kehyksissä.

Toisin kuin monilla korkeakirkollisilla ystävillään, Giertzillä oli kriittistä silmää liturgisten kaapusulkeisten heikkouksille. Hän toimi aina ja ensi sijassa Raamatun ja luterilaisen tunnustuksen kanssa. Niitä liturgia ilmaisee ja palvelee. Giertzin romaaneissa "Kalliopohja" ja "Usko yksin" liturgismin kirkkoromanttinen alttaripyhyys saa osakseen selkeän luterilaisen korjauksen.

Liberaali, Raamatun kieltävä kirkollisuus luo omanlaisensa, maallisiin keskittyvän liturgisen elämän, kuten näemme ja kuulemme nykyään kaikkialla. Samaten helluntailainen oppi on luonut helluntailaisen kokouskäytännön, jonka keskipisteenä on Pyhän Hengen tuntuvien vaikutusten odottaminen. Karismaattiset kaatumiset ja nauramiset ovat saman asian jatkoa.

Kirkon oppi ja tunnustus aina muovaavat liturgian, joka puolestaan sekä kokonaisuutena että yksityiskohdissaan ilmentää oppia ja tunnustusta. Missä perisyntioppi kielletään, siellä aloitetaan menot keveiden ylistyslaulujen lämmitteilyllä yleisen ripin sijasta.

Tässä yhteydessä aina ja syys-täkin toistetaan kirkkoisä Augustinuksen oppilaan Akvitanian Prosper Tiron (n. 390- n. 463) ajatusta, jonka mukaan kirkon usko ja jumalanpal-

Ehtoollisessa annetaan Kristuksen todellinen ruumis ja veri. Papin käsiä käyttäen Jumala lahjoittaa syntien anteeksiantamisen, elämän ja autuuden.

velus kuuluvat erottamattomasti yhteen ("lex orandi/supplicandi – lex credendi"). Kun 1930-luvun Saksassa valtion antikristillisen maailmankatsomuksen paine alkoi tuntua sietämättömänä, kristityt ottivat aikaisemmin papin yksin lukeman uskontunnustuksen huulilleen ja alkoivat yhteen ääneen kuuluttaa Raamatun Jumalan todellisuutta kaikkea sitä vastaan, mitä valtion järjestelmä julisti ja vaati. Usko vaati tulla ilmaistuksi jumalanpalveluksessa.

LUTERILAINEN

TUNNUSTUS MUOVAA

JUMALANPALVELUSTA

Luterilaisen liturgian rakenne lepää Jumalan sanan ja alttarin sakramentin varassa. Yleinen rippi antaa pelastusvarmuuden, että syntinen on samalla kertaa vanhurskas ("simul iustus et peccator") ja mahdollinen käymään sakramentille. Rooman kirkko sitä vastoin opettaa, että katumuksessa ja parannuksessa kristitty puhdistetaan arvolliseksi vastaanottamaan sakramenttia.

Messussa tulee kaikua Jumalan sanan apostolinen saarna. Sille on annettava tarpeeksi tilaa ja aikaa. Anglokatolinen korkeakirkollisuus on pyrkinyt supistamaan saarnan muutamaksi aforismiksi ennen juhlanan ehtoollisliturgian alkua. Sellainen on pahimmillaan evankeliumin apostolisen saarnan pilkan tekoa, saarnan, jonka ihanuutta jo profeetta Jesaja odotti (Jes. 52:7).

Liturgian ehtoollisosa on menneiden vuosisatojen laiminlyöntien ja tietämättömyyden seurauksena alkanut kukkia ihmisajatuksen pahaa homekasvustoa: sakramentti on kansalaisoikeus, jolle tulemiseen papilla ei ole mitään sanomista. Miksi sitten Kristus antoi viralle ja jokaiselle virkaan vihitylle taivaan avaimet?

Sakramentti on nähty ikään kuin pisteenä avaruudessa – ilman yhteyttä siihen asetussanoista nousevaan liturgiseen kokonaisuuteen, jonka nimi on sakramenttitoimitus ("actio sacramentalis"). Ilman tuota kokonaisuutta ei ole sakramenttiaakaan. Sakramenttia kantavat Kristuksen asetussanat, joiden mukaan

ja voimasta kaikki tapahtuu. Tässä ero Gregory Dixin neliosaiseen sakramenttiliturgiaan on suuri. Valitettavasti uusin jumalanpalvelusjärjestys on kuunnellut enemmän Dixiä kuin Lutheria. Alttarin sakramentti ei ole uhri, koska Kristuksen ristin-kuolema on toistamatonta historiaa, sitä, mitä kerran tapahtui.

Jumalanpalveluselämä kantaa tavoissaan, alttarivaatteissa, musiikissa, kirkkotaiteessa, rukouksen kielessä ja virsissään koko yhteisen kristikunnan aarteistoa aina varhaisen kirkon ajoista saakka. Ne auttavat palvelemaan Jumalaa oikein ja olemaan hänen palveltavanaan.

Liturgia kertoo, että on uskottu ennenkin. Mutta se kertoo vielä enemmänkin. Lutherille, suurelle Raamatun oppineelle ja liturgikolle, kaikki nuo mainitut asiat vahvistavat silminnähden ja korvin kuullen, että on totta, mitä Kristus lupasi: "Ja katso, minä olen teidän kanssanne joka päivä maailman loppuun asti" (Matt. 28:20).

JEESUS KRISTUS ON HERRA!

≡ KALLE VÄÄTÄINEN

Oikea raamatullinen saarna messussa on sellainen, josta voi sanoa: ”Kristus on puhunut.” Evankeliumi on luettu ja Kristuksen asettama sananpalvelija on sitä selittänyt. Jumalan lakia ja evankeliumia on julistettu.

Seurakunnan vastaus Kristuksen sanaan on uskontunnustus. Se on seurakunnan reaktiota Jumalan puheeseen ja siten Jumalan ylistämistä ja uskon tunnustamista Jeesukseen. Kreikan tunnustamista merkitsevä sana *homologoo* voidaan kääntää sekä ’tunnustamisena’ että ’ylistämisenä’.

USKONTUNNUSTUKSESSA

ON KYSE PELASTAVASTA USKOSTA

Kaikki kristilliset uskontunnustukset voidaan tiivistää alkuseurakunnan tunnustukseen: ”... jokaisen kielen pitää tunnustaman Isän Jumalan kunniaksi, että Jeesus Kristus on Herra.” (Fil.2:9-11) Tunnustaessamme uskomme tunnustaudumme Kristukseen. Kysymys ei ole mistään vähäpätöisestä eleestä, vaan pelastuksestamme. Joka sunnuntai messussa toteutuu Raamatun sana: *Jos sinä tunnustat suullasi Jeesuksen Herraksi ja uskot sydämessäsi, että Jumala on hänet kuolleista herättänyt, niin sinä pelastut; sillä sydämen uskolla tullaan vanhurskaaksi ja suun tunnustuksella pelastutaan.* (Room 10:9-10)

Uskontunnustus on ’saman sanomista’ (homologoo) kuin Raamatussa on sanottu ja ilmoitettu. Siksi uskontunnustuksessa ei ole mitään ihmisistä lähtöisin olevaa, vaan se on kokonaan Jumalan sanan tiivistelmää. Uskon tunnustamiseen pystyy siksi jokainen kristitty. Siinä lausumme sen, mitä on jo lausuttu ennen meitä, ja liittymme siihen, mikä on ollut kristikunnassa totta jo 2000 vuotta. Jokainen tunnustaja jättää omat käsityksensä ja tunteuksensa syrjään ja ikään kuin sanoo Jeesukselle: ”Sinuun minä tahdon sitoutua. Tahdon tunnustaa sinun tahtosi, sinun pelastustyösi ja sinun sanasi. Tahdon tunnustaa kaiken, mitä Isä ja Poika ja Pyhä Henki on tehnyt minun pelastukseni tähden.”

TUNNUSTUKSIA ERI TILANTEISIIN

Kolme vanhan kirkon tunnustusta – Apostolinen, Nikean, sekä Athanasioksen uskontun-

nustus – ovat muotoutuneet kirkon historias-
sa selittämään ja varjelemaan yksinkertaista
perustunnustusta.

Apostolinen uskontunnustus on ensimmäi-
sellä vuosisadalla syntynyt kastetunnustus.
Sen paikka on kasteen lisäksi kristityn joka-
päiväisessä elämässä. Meitä neuvotaan Vähäs-
sä katekismuksessa tunnustamaan aamuin ja
iltoin uskomme juuri tällä kasteemme yhtey-
dessä lausutulla tunnustuksella.

Messussa käytetään useimmiten Nikean us-
kontunnustusta (325 jKr.). Se on kristikunnan
pää tunnustus ja muotoiltiin Apostolisen tun-
nustuksen pohjalta. Siinä kerrotaan lyhyesti ja
pelastuksen kannalta riittävästi Isästä ja Pojasta
ja Pyhästä Hengestä.

Athanasioksen tunnustusta (laadittu 400- ja
500-lukujen vaihteessa) voidaan käyttää py-
hän kolminaisuuden päivän messussa. Siinä
korostetaan Jumalan kolminaisuutta sekä Jee-
suksen inhimillistä ja jumalallista luontoa.

USKONTUNNUSTUKSEN MERKITYKSESTÄ

”Uskontunnustuksessa on siis Jumalan koko
olemus, tahto ja kaikki teot kuvattu sinulle
erittäin osuvasti, lyhyin mutta runsassisältöisin
sanoin. Siihen perustuu meidän koko viisautem-
me, joka liikkuu korkealla kaiken inhimilli-
sen viisauden, käsityskyvyn ja ymmärryksen
yläpuolella.

Sillä vaikka koko maailma on keskittänyt kaiken
ahkeruutensa selvittääkseen Jumalan olemuk-
sen, ajatukset ja teot, yhteenkään kysymyk-
seensä se ei ole saanut vastausta. Mutta tästä
sinä opit runsain määrin tuntemaan niitä kaik-
kia. - -

Uskontunnustus on aivan toisenlainen oppi kuin
kymmenen käskyä. Käskyt kyllä opettavat, mi-
tä meidän pitää tehdä, mutta uskontunnustus
sanoo, mitä Jumala tekee ja antaa meille. Li-
säksi kymmenen käskyä on jo ennalta kirjoitet-
tu ihmisten sydämiin, mutta uskoa on inhimilli-
sen viisauden mahdotonta käsittää, se jää yksin
Pyhän Hengen opetettavaksi.

Siksi ei kymmenen käskyn oppi tee vielä ke-
nestäkään kristittyä. Koska emme pysty täyt-
tämään sitä, mitä Jumala meiltä vaatii, me
aina vain jäämme vaille armoa Jumalan vihan
varjoon. Mutta usko tuo muassaan pelkkää
armoa, tekee meidät hurskaiksi ja Jumalalle
otollisiksi.”

(Martti Luther, Iso katekismus)

ARTHUR A. JUST JR.: ”TAIVAS MAAN PÄÄLLÄ. KRISTUKSEN LAHJAT JUMALANPALVELUKSESSA.”

≡ ANTTI LEINONEN

Vanhassa testamentissa kerrotaan kuinka Syyrian kuningas piiritti kaupungin, jossa profeetta Elisa oli: *Kun Jumalan miehen palvelija aamulla nousi ja meni ulos, kaupungin ympärillä oli kaikkialla sotilaita, hevosia ja vaunuja. Palvelija sanoi Elisalle: ”Voi, herrani! Mitä me nyt teemme?” ”Älä pelkää”, Elisa vastasi, ”meillä on puolellemme enemmän väkeä kuin heillä.” Hän rukoili Herraa ja sanoi: ”Herra, avaa hänen silmänsä, jotta hän näkisi.” Herra avasi palvelijan silmät, ja hän näki, että vuori Elisan ympärillä oli tulisia hevosia ja vaunuja täynnään. (2. Kun. 6:15–17).*

Arthur A. Just Jr:n kirja ”Taivas maan päällä. Kristuksen lahjat jumalanpalveluksessa” toimittaa meille profeetta Elisan tehtävää. Justin tarkoitus on avata silmämme näkemään, mitä jumalanpalveluksessa tapahtuu. Vietämme messua yhdessä enkelien ja kaikkien pyhiensä kanssa. Taivaan jumalanpalveluksen keskus: Jumalan Karitsa, on meidän keskellämme. Koko luomakunta palvoo ja kumartaa läsnä olevaa Kristusta, joka antaa itsensä meille. Messu on taivaan ja maan leikkauspiste.

Just johtaa lukijan sisälle Jeesuksen jumalanpalveluselämään; synagogaan, temppeliin ja ateriyhteyteen. Luukkaan evankeliumissa Jeesuksen julkisesta toiminnasta on ensimmäiseksi nostettu esiin Nasaretin synagogassa pidetty saarna. Tämän jälkeen löydämme Jeesuksen usein aterialta. Kirjoittaja piirtää hienosti esiin aterian opetuskeskusteluineen ja leivän murtamisineen. Just on kirjoittanut myös selitysteoksen Luukkaan evankeliumista. Niinpä erityisesti Luukkaan kirjallisen tuotannon äärellä lukija saa useita uusia oivalluksia.

Matka jatkuu Uuden testamentin lehdiltä alkuseurakunnan ja vanhan kirkon vaiheisiin. Mielestäni erityisen väkevä on kuvaus portin sakramentista, kasteesta. Pääsiäisyönä kasteoppilaat johdetaan kastekappeliin. Kyl-

mästä ja pimeästä eteishuoneesta käydään valaistuun siempään huoneeseen, jonka lattiat ja seinät on koristeltu paratiisista muistuttavilla taideteoksilla. Kasteen kautta käydään uuteen elämään, uudestisyntymään, uuteen luomakuntaan. Tämän jälkeen kastetut saivat ensimmäistä kertaa ottaa osaa ja edes nähdä Herran ehtoollisen

vieton.

Matkan varrella tulevat käsitellyiksi myös monet muut teemat, kuten kristillinen käsitys ajasta. Kiireen keskeltä ohjataan Jumalan rauhaan. Lopuksi käydään syvällisesti läpi liturgian rakenne, historiallinen kehitys ja osien teologinen merkitys. Jumalanpalveluksen kaksi pääosaa: sana ja ehtoollinen rakentuvat juutalaisen synagogajumalanpalveluksen ja pääsiäisaterian perustalle. Näissä kahdessa pääosassa Jeesus on todellisesti läsnä sanassaan sekä ruumiissaan ja veressään. Siellä, missä hän on, siellä on myös taivas.

Nyt ilmestyvä kirja on käännetty englanninkielisestä alkuteoksesta. Kokonaan alkuperäistä opusta ei ole käännetty. Pääsääntöisesti kääntämättömät luvut käsittelevät jumalanpalveluksen historiallista

kehitystä. Epäilemättä tästä materiaalista kiinnostunut onnistuu tilaamaan englanninkielisen kirjan nettikirjakaupoista. Käännöstyöhön itsekin osallistuneena uskalten sanoa hienoisen kriittisen sanan. Suomentokseen on jäänyt jonkin verran ”rosoisuutta”: kirjoitusvirheitä ja pientä epäyhtenäisyyttä. Ne eivät kuitenkaan missään tapauksessa estä sitä, että kirjan lukija astuu seuraavana Herran päivänä messuun avoimemmin silmin ja lähtee taivaan juhlasta arkeensa Herran rauha mukanaan.

**Kirjaa saa Luther-säätiön yhteisöjen kirjapöydiltä ja tilata osoitteesta tiedotus@luthersaatio.fi.
Hinta 2€ (+postituskulut)**

KUN TULETTE YHTEEN ON JOKAISELLA JOTAKIN – KORINTIN JUMALANPALVELUSELÄMÄ TARKASTELUSSA

✍ MARKUS PÖYTY

Kuinka siis on, veljet? Kun tulette yhteen, on jokaisella jotakin annettavaa: millä on virsi, millä opetus, millä ilmestys, mikä puhuu kielillä, mikä selittää; kaikki tapahtukoon rakennukseksi. (1. Kor 14:26)

Tämä apostoli Paavalin kuvaus Korintin seurakunnan kokoontumisista ymmärretään usein kaikkia seurakuntia kaikkialla ja kaikkina aikoina koskevaksi ohjeeksi siitä, minkälainen tulisi olla ihanteellinen jumalanpalveluksen kulku. Toisin sanoen jumalanpalveluksessa tulisi kaikilla olla annettavanaan ilmestys, kielilläpuhuminen, selitys tai opetus. Tällainen kokoontumisen muoto nähdään ”alkuseurakunnallisena” ja tavoiteltavana. Muun muassa luterilaisia on kritisoiu siitä, ettei tämä Paavalin ohje pääse toteutumaan meidän messuissamme.

Kyseinen käsitys perustuu kuitenkin edellä mainitun jakeen väärinymmärrykseen. On ensinnäkin huomioitava, että Paavali ei varsinaisesti käske eikä ohjeista toimimaan jakeessa kuvatulla tavalla. Käskyn sijaan apostoli Paavali vain kuvaa sitä, miltä Korintin seurakunnan kokoontumiset näyttivät. Kristillisen seurakunnan ei siis ole välttämättä toimitettava jumalanpalvelustaan kohdan 1. Kor 14:26 mukaan, sillä siihen ei ole Jeesuksen käskyä eikä apostolista määräystä.

KAOOTTINEN

KOKOONTUMINEN

Millaisia siis olivat seurakunnan kokoontumiset Korintissa? Jakeen tarkka käännös kreikasta kuuluu: *Miten siis on, veljet? Kun tulette yhteen, jokaisella on virsi, on ope-*

tus, on ilmestys, on kieli, on selitys. Alkuteksti piirtää kuvan kärsimättömistä ihmisistä, jotka yrittävät päästä yhtäaikaaisesti ilmaisemaan itseään seurakunnan kokoontumisessa. Kun he tulevat yhteen, jokainen tulee esittämään laulunsa toisille, opettamaan toisia, kertomaan ilmestyksiään, puhumaan kielillä ja selittämään niitä. Kun kaikki toimivat näin, on kokous kuulostanut ja näyttänyt täydeltä kaaokselta, jossa toistensa kanssa kilpailevat laulut, ilmestysten kertominen, jatkuva kielilläpuhuminen ja opetukset ovat täyttäneet huoneen.

Jos tällainen kokoontuminen olisi ollut hyvää ja rakentavaa, ei Paavalin olisi tarvinnut siihen puuttua eikä siihen liittyen mitään käskeä. Mutta nyt Paavali heti kuvattuaan Korintin kokoontumisia käskee kreikan imperatiivimuotoa käyttäen: ”Kaikki tapahtukoon rakennukseksi.” Se, että jokainen pyrki tuomaan esille omia hengellisiä lahjojaan ja korottamaan itseään, ei ollut siis rakentanut seurakuntaa. Siksi Paavali joutuu nuhtelemaan heitä ja muistuttamaan, että seurakunnassa kaiken täytyy tapahtua yhteiseksi rakennukseksi. ”Kun tulette yhteen, jokaisella on virsi, on opetus, on ilmestys, on kieli, on selitys” ei siis ole positiivinen kuvaus seurakunnan kokoontumisesta, vaan Paavalin kriittinen kuvaus ja moite korinttilaisille heidän itsekkästä kokoontumisestaan.

Heti seuraavaksi Paavali alkaa korjata tuota väärää käytäntöä, jossa jokainen pyrkii esiintymään. Hän sanoo, että jos kielillä puhutaan, niin yksi kerrallaan, kullakin kokoontumiskerralla vain kaksi henkeä tai enintään kolme, ja jollei ole selittä-

jää, niin olkoot kielillä puhuja vaiti seurakunnassa (1. Kor. 14:27–28). Tässä Paavali selkeästi kritisoi sitä, että ”kun tulette yhteen niin jokaisella...on kielet”. Sitten Paavali jatkaa: Profeetoista saakoon kaksi tai kolme puhua yhdellä kokoontumiskerralla. Jälleen vain yksi kerrallaan ja toisen aloittaessa vaietkoon ensimmäinen (14:29–30). Tämä on Paavalin kritiikki siihen, että ”kun tulette yhteen, jokaisella on ilmestys”. Seuraavaksi Paavali käskää, että vaimot olkoot vaiti teidänkin seurakunnankokouksissanne. Tässä hän kritisoi mm. sitä Korintin käytäntöä, että ”kun tulette yhteen jokaisella...on opetus”.

Näitä ohjeita antaessaan Paavali toteaa: ”sillä ei Jumala ole epäjärjestyksen, vaan rauhan Jumala”. Tämän lauseen Paavali asettaa sitä Korintin käytäntöä vastaan, jossa jokaisella on virsi, on opetus, on ilmestys, on kieli, on selitys.

EI ESIMERKILLINEN

SEURAKUNTA

Vaikka Uuden testamentin seurakuntakirjeetkin ovat tarkoitettut kaikkien aikojen ihmisille opetukseksi, nuhteeksi, ojennukseksi ja kasvatukseksi vanhurskaudessa (2. Tim 3:16), ei niitä lukiessa saa unohtaa sitä, että ne on kirjoitettu tiettyyn aikaan tietyille seurakunnalle. Niissä puututaan juuri sen seurakunnan ongelmiin ja kipukohtiin.

On siis huomioitava, että Paavalin kuvaus seurakunnan kokoontumisesta kohdassa 1. Kor 14:26 ei ole kuvaus jokaisen kristillisen alkuseurakunnan kokoontumisesta, vaan yksin Korintin seurakunnan kokoontumisesta. Korintti ei ole yhtä kuin

koko alkuseurakunta. Itse asiassa ei Uudessa testamentissa eikä kaanonin ulkopuolisissa varhaiskristillisissä teksteissäkään seurakuntien kokoontumisia kuvata samankaltaisiksi kuin Korintin kokoukset. Siksi Korintin kokoontumisten matkiminen ei tee mistään nykyajan seurakunnasta yhtään ”alkuseurakunnallisempaa”, vaan ainoastaan ”korinttilaisemman”.

”Olla kuten korinttilaiset” ei Paavalin kirjeen perusteella kuitenkaan ole mikään tavoiteltava tila, sillä Korintin seurakunta oli monella tapaa sairas seurakunta, jonka muun muassa hengellinen anarkia oli vallannut. Paavali kertoo, että seurakunnan sisällä oli eri puolueita ja kovat riidat. Paavalin asema apostolina oli asetettu kyseenalaiseksi.

Lisäksi seurakuntalaisten parissa harjoitettiin sellaista haureutta, jota ei ole pakanainkaan keskuudessa, eikä siihen kukaan puuttunut. Osa seurakuntalaisista söi sekä Herran pöydässä että epäjumalien alttareilla. Heikoista veljistä ei välitetty, vaan jokainen ajoi omaa etuaan. Armolahjoja oli, mutta rakkaus puuttui.

Näiden kuvausten perusteella on selvää, että Korintin seurakunnan elämää ei ole tarkoitettu malliksi ja ohjenuoraksi kaikkien aikojen kristillisille seurakunnille.

KORINTIN KOKOUKSET OVAT VAHINGOKSI

Kun Paavali kuvaa korinttilaisten jumalanpalveluksia, ei hän koskaan mainitse niitä positiivisessa mielessä tai kehuvaan sävyyn, vaan aina kielteisesti ja vääriä käytäntöjä korjaten. Ensiksi hän kertoo: Kun kokoonnutte seurakunnan kokoukseen, teillä on riitaisuuksia keskenänne (1. Kor 11:18). Sen jälkeen Paavali ohjeistaa, miten toimia toisin. Myös seuraavassa kuvauksessa on Korintin jumalanpalvelus huonossa valossa: Kun te näin kokoonnutte yhteen, niin ei se ole Herran aterian nauttimista (11:20). Ehtoollisen viettäminen oli kaoottista Korintissa. Toiset ryntäsivät ehtoolliselle syömään ja juomaan nälkäänsä, niin että jotkut juopuivatkin, kun toisille taas ei jäänyt yhtään mitään. Näihin Paavalin paheksuviin kuvauksiin seurakunnan kokoontumisista asettuu myös hänen sanansa: Kun tulette yhteen, jokaisella on virsi, on opetus, on ilmestys, on kieli, on selitys.

Kaikista näistä kuvauksista Paavali itse toteaa, ettei hän kirjoita niitä kehuakseen seurakuntaa, vaan moittiakseen: Näitä ohjeita antaessani en teitä kehu, sillä yhteiset kokoontumisenne eivät ole teille paremmaksi, vaan pahemmaksi. (1. Kor 11:17. Oma käännös). Voiko Paavali enää tämän selvemmin sanoa, ettei Korintin seurakunnan ko-

koontumisista saa ottaa esimerkkiä? Siksi on vaarallista ottaa kohdan 1. Kor. 14:26 kuvaus, tai mitään muutakaan kuvausta Korintin seurakunnan kokoontumisista ohjenuoraksi ja järjestää jumalanpalveluksen liturgiaa sen mukaiseksi. Samoin on vaarallista ottaa tuo kuvaus oikean ja elävän seurakunnan tuntomerkeksi ja etsiä seurakuntayhteyttä vain sieltä, missä näkee kokoontumiset samankaltaiseksi kuin Paavalin kritisoidut Korintin seurakunnan kokoukset. Korintin kokouksethan Paavalin mukaan olivat ihmisille vahingoksi, eivät hyödyksi.

PALVELTUNA PALVELEMAAN

Kristillisessä seurakunnassa jokaisen jäsen on varustettu armolahjoilla. Ei ole olemassa kristittyä, jolla ei olisi Jumalan antamia armolahjoja. Lisäksi kristillisessä seurakunnassa kaikkia tarvitaan. Ei ole olemassa kristittyä, jolla ei olisi seurakunnalle tai Jumalalle mitään merkitystä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että jokaisen kristityn täytyisi juuri jumalanpalveluksessa nousta esiintymään ja tuoda lahjansa esille, jotta hän voisi osoittautua muiden silmissä hengelliseksi tai kokea olevansa tärkeä seurakunnalle ja Jumalalle. Lahjojen ainoaksi mahdolliseksi käyttämispaikaksi ei Jumala ole tarkoittanut vain yhtä kaksituntista jumalanpalvelusta yhtenä päivänä viikossa, vaan siihen käyttöön hän on antanut jokaisen päivän. Seurakuntaa ei tule rakentaa vain kerran viikossa, vaan jatkuvasti.

Siksi luterilaiseen messuun ei kehenkään apua tarvitsevan ja syntien sä piinaaman tarvitse tulla peläten, että ovella kysytään: ”Mitä sinulla on annettavaa tänään tähän messuun?”. Messuun saa tulla ottamaan vastaan kaiken sen, mitä Jumalalla on annettavaa ja tuoda hänelle synnit, avunhuudot, kiitoksen ja ylistyksen.

FÖREDRAG OM ORDET

SEBASTIAN GRÜNBAUM

Sankt Gabriels församling har hållit en kurs om kyrkans sju kännetecken under våren 2012. I sin bok "Om koncilierna och kyrkan" skriver Martin Luther om hur man skall känna igen kyrkan. Luthers svar är: Ordet, dopet, nattvarden, nycklarna, ämbetet, bönen och korset. Detta är inte bara Luthers svar utan också Bibelns undervisning och därför är detta något som varje kristen borde känna till. Därför har också Luther-stiftelsen som helhet gått in för att undervisa de sju kännetecknen så att alla dess medlemmar och aktiva säkert skulle veta hur de känner igen sitt andligt hem. I denna tidning kommer alla föredrags teman att återges i ett kortfattat format.

Det första föredraget handlade om Ordet. Ordet är både en auktoritet och ett nådemedel. Detta innebär att det berättar åt oss sanningen om oss själva, Gud och världen. Det är en auktoritet som Gud allvarligt uppmanar oss att hålla fast vid både i bekännelse inför människor och Gud (Matt. 10:32).

Men inte bara det, utan Ordet helgar också oss. Ordet förmedlar alltså det som det talar om nämligen syndernas förlåtelse. Luther skriver om Ordet så här: *Då du nu hör detta ord och ser att man predikar, tror, bekänner och gör därefter, så tvivla inte på att där visst måste finnas en rätt ecclesia sancta catholica, ett kristet heligt folk, om de också är mycket få, ty Guds Ord återvänder inte fåfängt.* (Jes 55:11) Luthers ord uppenbarar också något av en aspekt som tål att betonas här när han skriver: "även om de också är mycket få". Kyrkan är inte något som man känner igen på massorna. Det kan finnas en stor församling eller kyrka som misstagit sig och gått vilse, och det kan finnas en liten församling som inte är en kristen församling. Storleken är helt enkelt inte något kännetecken.

Det finns två allvarliga hot mot att Bibeln brukas som auktoritet och nådemedel idag. Det första kommer från det mera karismatiska delen av kristenheten var Bibeln blir inte tas som en helhet utan man använder bibelverser godtyckligt för att få stöd för sin egen åsikt. Detta leder till att man som helhet mister Bibelns auktoritet och välsignelse.

Det andra hotet är den vetenskapliga bibelkritiken som bryter

ner Ordets auktoritet systematiskt genom att bortförklara och förlöjliga uppenbarelsen. I detta fall läser man nog Bibeln men tror inte på det som man läser.

Luther skriver om dem som förkastar Ordets auktoritet så här: "låt dem fara, det är nog för oss att vi vet hur huvudstycket, huvudklenoden renar, uppehåller, när, stärker och beskyddar Kyrkan som också S:t Augustinus säger: "Kyrkan föds, vårdas, när och stärks genom Guds Ord." Det som blir avgörande för oss som kristna är ändå det att vi söker oss till ställen var Guds Ord rent och klart förkunnas. Vår primära uppgift som kristna är inte att säga nej, utan att säga ja. Vi skall först och främst söka oss till en församling där vi kan säga ja och amen till den förkunnelse som där finns och sedan efter det kan vi börja fundera på att säga nej till allt som motsätter sig denna förkunnelse.

Ordet möter oss i mässan på

många olika sätt. Vi får ta del av det genom avlösningen, texterna, predikan och nattvarden. Allt detta är Guds Ord. Det som prästen säger och talar kan lätt uppfattas som någon form av recitation eller presentation av ett visst tema, men så är det inte. Istället är det fråga om att Kristus själv talar till oss genom prästens mun och agerar genom hans händer. Därför är det också väldigt viktigt att ha pastorer som känner till sin Bibel och är trogna den i sin förkunnelse. För ifall predikan inte motsvarar det som står skrivet så går församlingen miste om något som Gud vill ge den varje söndag. Frågan som vi som kristna skall ställa oss själva är inte, klarar vi oss utan en god predikan varje söndag, utan istället hur Gud vill att det skall vara. För Gud är en rik givare (Rom. 10:9-13) och han vill fortsättningsvis även idag ge åt oss alla det vi behöver för att komma hem till himlen.

”MUSIKEN ÄR EN FÖRSMÅK AV DEN HIMMELSKA GUDSTJÄNSTEN”

SEBASTIAN GRÜNBAUM

Nu får du möta Niklas Antonsson från Sverige.

Vem är du?

Jag är en 24-årig man, uppvuxen i västra Sverige, norr om Göteborg. Jag tjänar som kantor i S:t Gabriels församling och studerar finska. Jag är bosatt i Åbo.

Varför kom du till Finland?

Jag kom för min festmöss skull som är finländare.

Hur känns det att vara kantor i S:t Gabriels?

Det är både stort att få ansvara för musiken och tjäna församlingen, samtidigt som det är fint att få möjligheten att spela och verka som kantor varje söndag. Detta speciellt när jag får göra det på min fritid. Om man är i statskyrkan så är man beroende av en lön och måste göra sådant man kanske inte brinner för, men här får jag göra bara det som jag själv har passion för, vilket i praktiken innebär fira Gudstjänst. Det kan vara välsignat att ha en tjänst som en kantor i folkkyrkan men nuförtiden måste man inom många församlingar väldigt mycket kompromissa med sina ideal. Så är det både när det gäller tro och musikaliska prefenser. Jag upplever att i S:t Gabriels får jag vara trogen mina värderingar.

Beskriv skillnaderna i kyrkomusik och församlingsliv mellan Sverige och Finland.

I Sverige finns det en större bredd när det gäller den kyrkomusikaliska kulturen. Detta återspeglas framför allt i 1986 års (rikssvenska) psalmbok, där man har tagit hänsyn till många olika traditioner. I Finland är man inte lika vidsynt när det gäller det kyrkomusikaliska arvet, vilket inte alltid behöver vara dåligt, men till exempel den gregorianska musiken återfinns inte på samma sätt

i den finska traditionen. Gällande församlingslivet så varierar det förtåts beroende på vilken gemenskap man besöker. Inom Luther-stiftelsen finns det ändå en väldigt utarbetad syn på vad församlingen är. Det som vi dock delar (Sverige och Finland) är en utspridd folkkyrkotanke. Många av våra församlingsmedlemmar lever kvar i den konstantinska tiden och därför är det en process att lära sig leva ett postkonstantiskt församlingsliv (ett församlingsliv utanför Konstantin den Stores koppling mellan stat och kyrka).

Vad tänker du att musikens funktion är i gudstjänstlivet?

Den har flera funktioner. En funktion är att den bär upp texten och förmedlar ett budskap, alltså en pedagogisk funktion. Men musiken i sig själv vittnar också om Gud som hela världens skapare. Han har skapat musiken och vi får njuta av den och ge honom äran för den. Musiken är dessutom en försmak av den himmelska gudstjänsten var vi alla skall vara tillsammans och prisa Gud i himlen genom lovsång.

Ät vilket håll tycker du att man borde utveckla musiken och liturgin inom Missionsprovinsen?

Musiken måste syfta till att hålla budskapet levande. Musiken får inte bara förbli en tradition eller identitetsmarkör utan den måste aktualisera budskapet, men hur man gör det är en svår fråga och det finns inget enkelt svar. En sak som är viktig tror jag är att man tar vara på det som generationerna före oss har att lära allt sedan apostlarnas dagar, så att vi inte kastar ut någonting bara för att det är gammalt. Sedan är det förstås en utmaning att möta dagens människor och tala deras språk fastän man inte anammar de moderna tankegångarna utan bevarar det bibliska

budskapet rent.

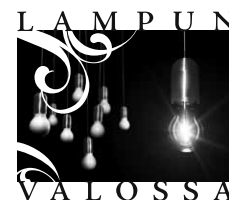
Nämn några element som gör en gudstjänst till en bra gudstjänst i musikalisk bemärkelse?

Gudstjänsten är en helhet så det går inte att bara bryta ut musiken och se den som en helt skild sak. Jag skulle inte kunna njuta av vare sig musiken eller psalmerna om Guds ord inte förkunnas i församlingen. Men om man ändå måste säga något så tänker jag att kantorn självklart skall vara hyfsat förbered. En bra gudstjänst får ändå inte bli sådan att kantorn briljerar utan kantorns uppgift är att bära och tjäna församlingen genom sitt spelande. Psalmvalet skall liksom återspegla dagens texter och tema, i både text och musik så att gudstjänsten blir en helhet. Även om det inte är ett måste är det en stor rikedom ifall man har möjlighet till körsång och postludium osv. Speciellt vid nattvarsgången kan körsången verkligen komma till sin rätt i liturgin, då kören är en förbild till änglakören som står framför tronen och sjunger medan brud och brudgum möts till bröllopsmåltid.

HAPANSILAKOITA KAKUN PÄÄLLE?

≡ JARI KEKÄLE

- Isä, meillä oli nuorten illassa keskustelua siitä, millainen jumalanpalveluksen pitäisi olla. Useimmat olivat sitä mieltä, että nykyinen liturginen jumalanpalvelus on aikansa elänyt ja tulisi korvata jollakin menevämällä. Bändit pitäisi saada kirkkoon ja muutenkin meno pitäisi muuttaa rennommaksi, että ihmisten olisi mahdollisimman helppo tulla ja viihtyä kirkossa. Minusta se ei tuntunut ihan hyvältä idealta, mutta en oikein osannut sanoa siihen mitään.

- Vai niin. No, oliko näillä kavereillasi mitään muita perusteluja uudistusinnolleen?

- Joku oli lukenut lehdestä, että kyllä ”muoto voi olla mitä vain, kunhan sisältö on sama”. Tältä pohjalta musiikki voi olla millaista vaan, ja sen liturgiankin voi kuulemma tehdä ihan uusiksi ja paljon rennommaksi. Vaikka kahvila tehtäisiin keskelle kirkkoa ja laitettaisiin ihmiset tanssimaan, jos siltä tuntuu. Ja yksi kaveri oli jopa lukenut tunnustuskirjoistakin, että sielläkin sanotaan, että ”muoto voi olla mitä vaan, kunhan sisältö on sama”.

- Sepä kiinnostavaa. Missähän kohdassa tunnustuskirjoja tällainen viisaus löytyy kaverisi mukaan?

- Minä kirjoitin sen ihan ylös, kun itsekin ihmettelin sitä: Augsburgin tunnustuksen puolustuksessa sanotaan kuulemma kohdassa 15 -Inhimilliset perinnäissäännot seurakunnassa - seuraavasti: ”Tätä inhimillisissä jumalanpalvelustavoissa ilmenevää pettävää ulkonaista muotoa vastustaaksemme varustautukaamme Jumalan Sanalla.”

- Vai niin, entä lukiko hän yhtään enempää sinulle siitä kohdasta, että mitä ja mistä siinä puhutaan?

- Ei, hän vaan sanoi, että tunnustuskirjoissakin siis käsketään vastustamaan Jumalan sanalla muotomenoja.

- Nyt on taas tainnut mennä puurot ja vellit sekaisin, sinun kaverillasi. Jaa-a, mitenkähän tätä kakkua oikein paloittelisi, kun on niin monenlaista sotkua taas osattu kasata siihen. Ehkä ensin on hyvä todeta, että tällaisten kakkujen leipojia on yhä enemmän liikkeellä, joten ei ole ihme, jos teidän nuoretkin ovat oppineet tämän reseptin. Toiseksi tässä kohden näkyy myös se, että kun aiemmin on tehty yhdenlainen virhe ja yksinkertaistus, niin sitten helposti sitä pitää korjailla toisilla. Kaikenlainen musiikki ja sen tahdissa liikkuminen eli tanssi on toki Jumalan lahjaa, mutta niin kuin elämässä ja kokkuksessa on ihan yleisesti tiedossa, kaikkia asioita ei silti kannata kaataa samaan kulhoon. Jos sinä haluat tehdä sokerikakun, sinä tuskin lisäät siihen taikinaan sinappia tai etikkaa, vai kuinka?

- No, ei tulisi kyllä ensimmäisenä mieleen, vaikka sainkin köksästä vain kasin.

- Ja kun se kakku on valmis, sinä tuskin kuorrutat sitä sinappihunnalla ja hapansilakoilla. Tietyt asiat sopivat yhteen tiettyä tarkoitusta edistettäessä. Tietyt asiat taas eivät sovi yhteen. Vanha kirkko ilmaisi tämän saman ajatuksen sanoilla, ”niin kuin uskot, niin rukoulet”. Ajatus oli siis se, että se miten ja mitä uskotaan väistämättä määrittää ja näkyy siinä, miten seurakunta yhdessä rukoilee. Jos ja kun seurakunta kokoontuu Kuninkaan kasvojen edessä, ei se niin sanotusti voi kokoontua kuin kahvilaan ”läppää heittämään”.

- Ei tietenkään, mutta entäs sitten tuo tunnustuksen kohta?

” Kristillisessä jumalanpalveluksessa muoto ei voi olla mitä vaan ilman että sisältö vaihtuu.

- On aina tärkeää lukea tekstiä enemmän kuin yksi lause. Tunnustuksessa korostetaan kyllä sitä, että mistään inhimillisestä ihmisten keksimästä jumalanpalvelustavasta, asusta tai rituaalista ei saa tehdä pelastuksen ehtoa. Uskonpuhdistuksen aikoihin näin oli tapahtunut ja sitä haluttiin vastustaa. Mutta liturgisen jumalanpalveluksen ydin, sen sisältö ja muoto, jos niin halutaan sanoa, nouseekin nimenomaan Jumalan omasta ilmoituksesta Raamatusta. Liturginen jumalanpalvelus rakentuu Raamatun logiikan mukaan siitä, miten Jumala tahtoo palvella meitä. Se ei lähde siitä, miten ihminen haluaa palvella Jumalaa tai miten saataisiin mahdollisimman moni ulkopuolinen ”ostamaan kirkon tuotetta”. Liturginen jumalanpalvelus rakentuu Raamatun ilmoituksessa ilmenevän ja vanhan kirkon tunnistaman ”pelastustalouden” mukaisesti – eli sen juoni on siinä, mitä Jumalan piti ja pitää tehdä, että hänen ihmiseksitulollaan, riskinkuolemallaan ja ylösnousemuksellaan hankkimansa kalliit aarteet voitaisiin lahjoittaa Jumalaa vihaaville, pelkääville ja pakeneville syntisille ihmisille. ”Muoto voi olla mitä vaan, kunhan sisältö on sama”-ajatus taas rakentuu 1800-luvun varhaisen amerikkalaisen markkinatalouden logiikan mukaan eli ”mitä myyjän pitää tehdä, että tiettyjä asioita saadaan mahdollisimman monille kaupattua ja markkinaosuutta lisättyä”. Nämä kaksi ”taloudellista” näkökulmaa – pelastustalous ja markkinatalous – ovat ihan eri asioita. Kristillisessä jumalanpalveluksessa muoto ei voi olla mitä vaan ilman että sisältö vaihtuu. Hapansilakoita ei voi laittaa kakun päälle. Muista se, poikani.

JUMALANPALVELUSYHTEISÖT

Suluissa oleva numero on yhteisön tilikannatuksen viite. Viitenumeroa käyttämällä kannatus ohjautuu oikean yhteisön hyväksi. Viestiä ei tarvita. Tilinumero on FI59 1023 3000 2354 52.

Heinola (4077)

Sunnuntaina, Taavilankatu 3.
klo 14: 1.4., 6.5.
15.4. klo 14 Pääsinniemi, Jousantie

Helsinki: Markus-yhteisö (1999)

Joka sunnuntai klo 11, Kalevankatu 53
2.-4.4. ahtisaarnat klo 18
5.4. klo 18 kiirastorstain ehtoollinen
6.4. klo 15 Kristuksen kuolinhetken hartaus
7.4. klo 23 pääsiäisyön messu
8.4. klo 11 pääsiäispäivän messu
22.4. alkaen messut Annankatu 7

Helsinki: St. Barnabas (8060)

Every Sunday at 16 a.m., Kalevankatu 53.

Hämeenlinna: Matteus-yhteisö (3366)

Joka sunnuntai klo 11, Tykistötie 13.

Iisalmi (2008)

Sunnuntaisin, Satamakatu 5, klo 16.
1.4., 8.4., 22.4., 29.4., 13.5., 27.5.

Imatra: Joosua-yhteisö (8400)

Sunnuntaisin Teppanalan rukoushuoneella klo 15.
8.4., 15.4., 29.4., 13.5., 27.5.

Jakobstad: S:t Jakobs församling (2888)

På söndagar kl 18, Skutnäsgratan 2.
22.4., 6.5.
I stilla veckan i Karleby, Asentajantie 13 vi firar tvåspråkiga. Skärtorsdagen kl 18 och på Påskmorgonen kl 11.

Joensuu: Nehemia-yhteisö (7799)

Joka sunnuntai klo 17, Kauppakatu 44.
EI messua 29.4.

Jyväskylä: Jesaja-yhteisö (9001)

Joka toinen sunnuntai klo 17, Ilmarisenkatu 18.
8.4., 22.4., 6.5., 20.5.

Kajaani: Filippus-yhteisö (3777)

Joka sunnuntai klo 11, Väinämöisenkatu 13.

Kitee (6020)

Maanantaisin klo 18, Valamontie 4.
16.4., 21.5.

Kokkola: Andreas-yhteisö (8811)

Joka sunnuntai klo 11, Asentajantie 13. 2. krs.
Kiirastorstain ehtoollinen klo 18
Pitkäperjantain hartaus klo 14

Kouvola: Paulus-yhteisö (1517)

Joka sunnuntai klo 11, Väinöläntie 21.
Kiirastorstaina klo 19., pitkäperjantaina klo 11.

Kuopio: Pietari-yhteisö (5775)

Joka sunnuntai klo 11, Saastamoisenkatu 10.

Lahti: Samuel-yhteisö (5050)

Sunnuntaisin klo 10, Uudenmaankatu 14.
8.4., 22.4., 6.5., 20.5.

Laitila: Vakka-Suomen lut. jumalanpalvelusyhdistys

Joka sunnuntai klo 12 Laesaaren siunauskappeli, Salontie 24.

Lappeenranta: Joona-yhteisö (5335)

Sunnuntaisin klo 18, Raastuvankatu 16.
8.4., 15.4., 29.4., 13.5., 27.5.

Mikkeli: Tiitus-yhteisö (1232)

Joka sunnuntai klo 10 Rouhialankatu 2.

Nurmes (5380)

Perjantaisin klo 18, Teollisuustie 11.
Raamattuluennot kirkon tuntomerkeistä
13.4., 11.5., 15.6.

Oulu: Timoteus-yhteisö (6363)

Joka sunnuntai klo 10.30, Tuulimyllynkatu 18.

Pori: Sakkeus-yhteisö (2299)

Joka sunnuntai klo 11, Karhunkatu 13.

Pyhäkoski, Merijärvi (5115)

Sunnuntaisin klo 15.30, Pyhäkosken rukoushuone, Reetinmutka.
8.4., 22.4., 6.5., 20.5.

Rauma: Pyhän Marian seurakunta

Joka sunnuntai klo 10, Kulttuuritalo Poselli, Nortamonkatu 12

Rovaniemi (8688)

Sunnuntaisin klo 10, Ruokasenkatu 3.
1.4., 8.4., 22.4., 6.5., 13.5., 27.5.

Savonlinna (3052)

Raamattutunti klo 18.00, Talvisalon koulu, Muurarinkatu 4
10.4., 8.5.

Seinäjäki: Luukas-yhteisö (4488)

Joka sunnuntai klo 11, Kauppaneliö 13 as 3.

Sodankylä: Lapin lut. jumalanpalvelusyhdistys

Sunnuntaisin klo 15.30, Hampputörmäntie 24.
1.4., 8.4., 13.5., 27.5.
Lauantaina 21.4. klo 18

Tampere: Johannes-yhteisö (5995)

Joka sunnuntai klo 11, Ilomäentie 5.
Kiirastorstain ehtoollishetki klo 17:30
Pitkäperjantain hartaus klo 14

Vaasa (1902)

Sunnuntaisin klo 17, Kirjastonkatu 5.
8.4., 22.4., 6.5., 20.5.

Åbo: S:t Gabriels församling (5500)

På söndagar klo 11, Universitetsgatan 29 a.
1.4., 8.4., 15.4., 22.4., 6.5., 20.5., 27.5.

KUTSU PAPPISVIHKIMYKSEEN

Vihkimymessua vietetään 26. toukokuuta 2012 klo 11 Lahden Lutherin kirkossa (Vuorikatu 37). Messun jälkeen on juhlahahvit ja päiväjuhla.

Olet sydämellisesti tervetullut yhteiseen juhlaamme!

Pyhäkön Lamppu

Päätoimittaja: Esko Murto
Toimitussihteeri: Eero Pihlava
Tilaukset: 050 5225 855
tiedotus@luthersaatio.fi

Taitto: Eeva Pitkäranta

Paino: Westpoint Oy

ISSN 1457-9901

Nordea IBAN: FI59 1023 3000 2354 52

”KAUNIS MUSIIKKI TEKEE IHMISELLE HYVÄÄ”

✍️ Esko MURTO

Siskokset Anna (27 v.) ja Eeva (20 v.) Vaahtoranta ovat tuttu näky Helsingissä toimivan Markus-yhteisön jumalanpalveluksissa. Musikaalisesta perhetaustasta ponnistavat neidot ovat kummatkin valinneet ammattimuusikon tien: pianistina ja pianonsoiton opettajana jo opintojen ohessa työskennellyt Anna valmistuu kevään aikana musiikin maisteriksi Sibelius-akatemiasta, ja selloon tarttunut Eeva lopettelee nyt toista vuottaan akatemialla.

Kumpikin soittavista Vaahtorannoista tunnustautuu musiikillisesti enemmän tai vähemmän kaikkiruokaiseksi.

- Hyvin tehty musiikki on hyvin tehtyä, riippumatta tyylistä, Anna summaa.

Osin opinto- ja instrumenttivalintojen tähden kaikkein tutuimmaksi on kuitenkin tullut klassinen musiikki. Haastattelun lomassa säveltäjien nimet tipahtelevat sivulauseenomaisesti, ja hetken aikaa pohditaan voiko Brahmsin tahdissa tiskata. Keskustelunaihe ei ehkä avaudu kovinkaan monelle. Kantaako klassinen musiikki elitismen taakkaa?

- Varmaankin jossain määrin; mutta ei tarvitsisi olla. Klassinen musiikki on hieno musiikin laji, on sääli että ihmiset eivät laajemmin kuuntele sitä, Eeva toteaa.

- Ihmisellä on luontainen kauneuden kaipuu, ja kaunis musiikki tekee ihmiselle hyvää.

Vaahtorantojen ajatuksissa musiikki ei ole pelkkä esteettinen kokemus – sen kautta ajatuksia ilmaistaan ja uusia syntyy.

- Musiikki on tapa hahmottaa maailmaa, tapa käsitellä asioita, Eeva pohtii.

- Musiikki on väline. Sitä voidaan käyttää sekä hyvään että pahaan, ja onhan sitä käytetty esimerkiksi propagandan apuna.

Kristillisessä hartaudessa musiikilla on suuri merkitys, ja ilman musiikkia jumalanpalveluksesta

puuttuisi paljon. Virsilaulu on erityisen yhteisöllinen taiteenmuoto – siinä koko seurakunta toimii yhdessä. Lapsuudestaan asti jumalanpalveluksessa käyneet Anna ja Eeva kokevat luterilaisen messun myös musiikillisesti kotoiseksi.

Kuitenkaan luterilaisen kirkkomusiikin ja virsilaulun aarteet eivät välttämättä hetkessä avaudu niihin tottumattomalle. Mikä silloin eteen?

- Yksi lähestymistapa voisi olla tekstien kautta, Anna neuvo.

- Virsien sanoihin keskittymällä voi kokea niiden rikkauden, vaikkei musiikillinen tyyli vielä avautuisikaan.

- Aina on hyvä myös miettiä omia asenteitaan – mistä kumpuaa mieltymys tai vastenmielisyys jotain musiikillista tyyliä kohtaan? Olisiko mahdollista koettaa kuunnella ”uusin korvin”, Eeva lisää.

Kummatkin tunnustautuvat ”mollivirsien” ystäviksi. Tummiin säveliin sidottu sanoma koskettaa näitä muusikoita paremmin kuin kepeämpi ote.

- Kyllähän virret joskus ihan oikeasti ovat synkkiä, Anna myöntää.

- Mutta onko se paha asia? Synkkä voi olla kaunista, ja eihän elämä aina ole pelkkää iloa.